

Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων

Δημοτικά Έργα Διαχείρισης Βιοαποβλήτων και Ανακύκλωσης Πώς μπορεί να βοηθήσει η ΜΟΔ

Στο πλαίσιο της εθνικής πολιτικής για τα απόβλητα, που προβλέπει για το 2020 χωριστή συλλογή ανακυκλώσιμων υλικών και βιοαποβλήτων για το 50% τουλάχιστον του συνόλου των παραγομένων αστικών στερεών αποβλήτων, ολοένα και περισσότεροι Δήμοι αναπτύσσουν Πράσινα Σημεία και Συστήματα Διαχείρισης Βιοαποβλήτων. Είναι απλές δράσεις χωρίς μεγάλο κόστος για τον Δήμο που ωφελούν σημαντικά το περιβάλλον και τους δημότες. Ο Δήμος μπορεί εύκολα να εξασφαλίσει χρηματοδότηση και το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο διευκολύνει σημαντικά τη διαδικασία.

Η ΜΟΔ είναι στη διάθεση κάθε Δήμου που θα θελήσει να αναπτύξει τέτοια έργα και μπορεί να προσφέρει υποστήριξη στον σχεδιασμό και την υλοποίηση.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας
και Οικονομικών

Πράσινο Σημείο El Cerrito – Καλιφόρνια ΗΠΑ
(Πηγή: Οδηγός ΕΠΠΕΡΑΑ για τον σχεδιασμό, οργάνωση και λειτουργία Πράσινων Σημείων)

α) Τι είναι τα Πράσινα Σημεία και τα Συστήματα Διαχείρισης Βιοαποβλήτων;

Τα Πράσινα Σημεία και τα συστήματα διαχείρισης βιοαποβλήτων είναι δράσεις χαμηλού προϋπολογισμού, καθώς έχουν **ενδεικτικό κόστος επένδυσης συνήθως της τάξης των μερικών εκατοντάδων χιλιάδων €** για μικρούς και μεσαίους δήμους, και είναι απλές στον σχεδιασμό, την ωρίμανση και την υλοποίηση.

Τα **Πράσινα Σημεία** είναι οριοθετημένοι και διαμορφωμένοι χώροι για να αποθέτουν οι δημότες ανακυκλώσιμα αστικά απόβλητα ή χρησιμοποιημένα αντικείμενα για να προωθηθούν προς ανακύκλωση ή επαναχρησιμοποίηση.

Η υλοποίησή τους περιλαμβάνει την κατασκευή απλών σχετικά υποδομών (ασφαλτοστρώσεις, στέγαστρα, οικίσκοι κ.ά) και την προμήθεια αποθηκευτικών μέσων και εξοπλισμού διαχείρισης (κάδοι, containers, πρέσες κ.ά.).

Τα συστήματα διαχείρισης βιοαποβλήτων περιλαμβάνουν συνήθως δύο συνιστώσες:

Δίκτυο Διαλογής στην Πηγή (ΔσΠ): Περιλαμβάνει την προμήθεια (α) των μέσων (κάδοι κουζίνας, "καφέ" κάδοι και λοιποί περιέκτες) για την απόθεση των προδιαλεγμένων βιοαποβλήτων από τους πολίτες και (β) του εξοπλισμού για τη συλλογή και μεταφορά τους (απορριματοφόρα φορτηγά, κλαδοτεμαχιστές, εξοπλισμός πλύσης κάδων κ.λπ.).

Οικιακή Κομποστοποίηση: Περιλαμβάνει την προμήθεια ειδικών κάδων (οικιακοί κομποστοποιητές) που διανέμονται σε δημότες, συνήθως με κήπους οι οποίοι θέλουν να συμμετάσχουν.

Το σύστημα διαχείρισης βιοαποβλήτων ολοκληρώνεται με τη **Μονάδα Επεξεργασίας Βιοαποβλήτων (ΜΕΒΑ)**, η οποία ανάλογα με τις προβλέψεις του οικείου Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) μπορεί να είναι κεντρική, αρμοδιότητας Φορέα Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΦοΔΣΑ) (συνηθέστερη περίπτωση) ή δημοτική.

β) Πώς ωφελούν το περιβάλλον, τον Δήμο και τους δημότες;

Βασικοί στόχοι των Πράσινων Σημείων είναι:

- ♻️ η συλλογή ανακυκλώσιμων υλικών υψηλής καθαρότητας
- ♻️ η συλλογή υλικών για τα οποία δεν υπάρχει διαθέσιμο ή εύκολα προσβάσιμο δίκτυο συλλογής
- ♻️ η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των δημοτών για τη χωριστή συλλογή και την ανακύκλωση και η διαμόρφωση μιας άλλης αντίληψης ως προς τα αστικά απόβλητα και τη διαχείρισή τους.

Βασικοί στόχοι του συστήματος διαχείρισης βιοαποβλήτων είναι:

- ♻️ η εκτροπή ποσοτήτων βιοαποδομήσιμων αποβλήτων από την ταφή
- ♻️ η αξιοποίηση των συλλεγόμενων βιοαποβλήτων για την παραγωγή κομπόστ, το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εδαφοβελτιωτικό, οργανικό λίπασμα, υπόστρωμα καλλιεργειών κ.λπ.

Επιπλέον, τα πράσινα σημεία και τα συστήματα διαχείρισης βιοαποβλήτων βελτιώνουν το οικονομικό ισοζύγιο των δράσεων διαχείρισης αποβλήτων.

Η βελτίωση του οικονομικού ισοζυγίου της διαχείρισης αποβλήτων μπορεί να προκύψει:

- από τη μείωση των τελών που καταβάλλονται από τους ΟΤΑ στους Φορείς Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΦοΔΣΑ), τα οποία προσδιορίζονται σε συνάρτηση με την απόδοση της διαλογής στην πηγή και τα συνολικά ποσοστά ανακύκλωσης του Δήμου
- από τη μείωση του κόστους συλλογής και περαιτέρω διαχείρισης λόγω των ποσοτήτων που εκτρέπονται από τις δράσεις των Πράσινων Σημείων και της οικιακής κομποστοποίησης
- από τα έσοδα από την πώληση υλικών και τις επιδοτήσεις των Συστημάτων Εναλλακτικής Διαχείρισης στα Πράσινα Σημεία.

γ) Πώς θα χρηματοδοτηθούν οι δράσεις αυτές;

- ✓ πρόκειται για απλές και οικονομικές δράσεις
- ✓ αξιοποιούν τη διαθέσιμη χρηματοδότηση από κοινοτικούς και εθνικούς πόρους
- ✓ υπάρχουν διαθέσιμα εργαλεία για την υποστήριξη των Δήμων στον σχεδιασμό και υλοποίηση.

Η ελληνική πολιτεία παρέχει στους Δήμους τη δυνατότητα χρηματοδότησης των παραπάνω δράσεων-έργων μέσω των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014-2020 (με συνολική δημόσια δαπάνη περίπου 180 εκ. €) και αυτών του ΕΣΠΑ 2021-2027.

Παράλληλα, μελετάται για το 2020 η χρηματοδότηση αντίστοιχων έργων και από εθνικά προγράμματα χρηματοδότησης.

δ) Τι προβλέπει το θεσμικό πλαίσιο;

- ✓ οι δήμοι έχουν την αρμοδιότητα
- ✓ οι δράσεις αυτές προβλέπονται στο Εθνικό (ΕΣΔΑ), τα Περιφερειακά (ΠΕΣΔΑ) και τα Τοπικά (ΤΣΔΑ) Σχέδια Διαχείρισης Αποβλήτων
- ✓ συμβάλλουν στους στόχους που έχουν τεθεί για τη χώρα από την εθνική και κοινοτική νομοθεσία

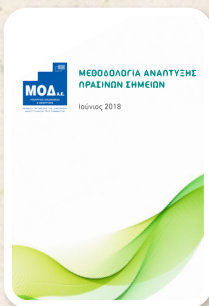
Η κοινοτική και εθνική νομοθεσία είναι προσανατολισμένη στη μείωση της παραγωγής αποβλήτων και την ανακύκλωση και οι στόχοι για το 2020 περιλαμβάνουν:

Γενικός στόχος: Χωριστή συλλογή ανακυκλώσιμων υλικών και βιοαποβλήτων για το 50% τουλάχιστον του συνόλου των παραγόμενων αστικών στερεών αποβλήτων.

Επιμέρους στόχοι:

- ✓ Χωριστή συλλογή για το 40% του συνολικού βάρους των παραγόμενων βιοαποβλήτων
- ✓ Δημιουργία δικτύου Πράσινων Σημείων, με τη δημιουργία ενός τουλάχιστον Πράσινου Σημείου για κάθε Δήμο με πληθυσμό άνω των 2.000 κατοίκων.

και επιπλέον επιμέρους φιλόδοξοι στόχοι για τα ανακυκλώσιμα υλικά (χαρτί, πλαστικό, γυαλί, μέταλλα, συσκευασίες κ.ά.).

Μεθοδολογία ανάπτυξης Πράσινων Σημείων (2018)

Το εγχειρίδιο έχει στόχο να βοηθήσει τους Δήμους στην ανάπτυξη των Πράσινων Σημείων (ΠΣ), μέσω της παροχής ειδικών και στοχευμένων κατευθύνσεων για τη βελτιστοποίηση του σχεδιασμού και της λειτουργίας τους.

Περιλαμβάνεται η ανάπτυξη μοντέλου σχεδιασμού ΠΣ, με έμφαση στα αναμενόμενα οικονομικά αποτελέσματα. Ο στόχος είναι η ανάδειξη της μεθοδολογίας σχεδιασμού, των σημείων-κλειδιών για επιτυχή σχεδιασμό και λειτουργία και η σημασία των συνεργειών με τα υπόλοιπα δίκτυα συλλογής ανακυκλώσιμων υλικών.

Το εργαλείο είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα της ΜΟΔ:

<http://www.mou.gr/el/Pages/eLibraryFS.aspx?item=2522>

Μεθοδολογία ανάπτυξης δημοτικού συστήματος διαχείρισης βιοαποβλήτων (2019)

Πρακτικό εργαλείο για τους Δήμους για τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη συστημάτων διαχείρισης βιοαποβλήτων, καθώς και την ωρίμανση και υποβολή σχετικών προτάσεων χρηματοδότησης.

Αναφέρεται στις 3 βασικές συνιστώσες ενός δημοτικού συστήματος διαχείρισης βιοαποβλήτων, δηλαδή: οικιακή κομποστοποίηση, δίκτυο διαλογής στην Πηγή (ΔοΠ) και Μονάδα Επεξεργασίας Βιοαποβλήτων (ΜΕΒΑ).

Περιλαμβάνει παροχή κατευθύνσεων, ανάλυση της μεθοδολογίας - με έμφαση στα οικονομικά στοιχεία επένδυσης και λειτουργίας - και ποσοτικοποιημένη εφαρμογή σε υπόδειγμα μελέτης περίπτωσης (case study) σε ενδεικτικό προφίλ Δήμου μεσαίου μεγέθους.

Το εργαλείο είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα της ΜΟΔ:

<http://www.mou.gr/el/Pages/eLibraryFS.aspx?item=2459>

ε) Πώς μπορεί να βοηθήσει η ΜΟΔ;

- ✓ να υποστηρίξει συμβουλευτικά, διαχειριστικά και τεχνικά
- ✓ να εκπαιδεύσει και να παράσχει εγχειρίδια σχεδιασμού και υλοποίησης

Η ΜΟΔ, μέσω των Ομάδων Υποστήριξης Δικαιούχων που διαθέτει, παρέχει συμβουλευτική, διαχειριστική και τεχνική υποστήριξη σε φορείς που διαχειρίζονται και υλοποιούν έργα συγχρηματοδοτούμενα από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της ΕΕ.

Ειδικότερα, μέσω της Μονάδας Τεχνικής Υποστήριξης Περιβάλλοντος, υποστηρίζει, μεταξύ άλλων, τους Δήμους για την υλοποίηση έργων διαχείρισης αποβλήτων και ανακύκλωσης.

Η υποστήριξη μπορεί να λάβει τις εξής μορφές:

- 1) Οριζόντια υποστήριξη, όπως εκπαίδευση (μέσω σεμιναρίων και τεχνικών συναντήσεων) και εργαλεία / τεχνικά εγχειρίδια
- 2) Εξειδικευμένη επιτόπου υποστήριξη σε Δήμους για συγκεκριμένα έργα που μπορεί να περιλαμβάνει όλα τα στάδια του κύκλου ζωής τους από τον σχεδιασμό ως την ένταξη σε χρηματοδοτικά προγράμματα και την υλοποίηση.

Είναι σε εξέλιξη ή έχει ολοκληρωθεί η υποστήριξη Δήμων από τη ΜΟΔ για αρκετά έργα διαχείρισης βιοαποβλήτων και Πράσινων Σημείων (ενδεικτικά Δήμοι Αγίας Βαρβάρας, Πέλλας, Ανδρίτσαινας - Κρεστένων, Κύμης - Αλιβερίου, Καρύστου, Καρδίτσας, Πύλης Τρικάλων κ.ά.).

Η ΜΟΔ έχει πρόσφατα εκδώσει δύο σχετικά εγχειρίδια: